

ODLUKA O NEPRIHVATLJIVOSTI

Datum usvajanja: 12. novembar 2015. god.

Slučaj br. 2014-02

Milica Radunović

protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava je na zasedanju 12. novembra 2015. godine sa sledećim članovima:

Gđa Magda MIERZEWSKA, predsedavajući član
Gđin Guénaél METTRAUX, član
Gđa Katja DOMINIK, član

Uz asistenciju
G-din John J. RYAN, viši pravni službenik
G-din Paul LANDERS, pravni službenik
Gđa Joanna MARSZALIK, pravni službenik

Uzevši u razmatranje gore pomenutu žalbu, predstavljenu u skladu sa Zajedničkom Akcijom Saveta 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. godine, EULEX-ovim Konceptom odgovornosti koji datira od 29. oktobra 2009. god. o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i Pravilnika o radu Komisije prema poslednjim izmenama od 15. januara 2013. godine,

Nakon većanja, odlučila sledeće:

I. POSTUPAK PRED KOMISIJOM

1. Žalba je registrovana 03. februara 2014. godine.

II. ČINJENICE

2. Žalilac je bila zaposlena u društvenom preduzeću (čitaj: DP) u Peći od 17. novembra 1976. godine sve do juna 1999. godine kada je bila primorana da napusti Kosovo tokom sukoba zbog bezbednosnih razloga.
3. Žalilac tvrdi da njen radni staž u DP-u nikada nije prekinut. Žalilac je podnela zahtev za isplatu neisplaćenih zarada u iznosu od 1,650 evra kada je saznala da se radi likvidacija DP-a u kom je radila. Ovaj zahtev je podnet Kosovskoj povereničkoj agenciji (čitaj: KPA) u Beogradu 10. avgusta 2006. godine.
4. Dana 08. maja 2013. godine, Kosovska agencija za privatizaciju (čitaj: KAP) donela je odluku kojom je odbila zahtev žalioaca kao nevažeći pošto žalilac nije ispoštovala vremenski rok koji je bio određen za predaju dokumenata.
5. Dana 11. juna 2013. godine, žalilac je podnela žalbu na ovu odluku u posebnoj komori Vrhovnog suda (čitaj: PKVS). Uz žalbu žalilac je podnela i zahtev da bude izuzeta od plaćanja prevoda za podneske na engleskom jeziku i za sudske takse. Žalilac je obrazložila svoje razloge za izuzeće od plaćanja taksi činjenicom da je ona interno raseljeno lice (čitaj: IRL) u veoma lošoj finansijskoj situaciji tako da bi ti troškovi ugrozili finansijsku situaciju njene porodice. Njen zahtev je praćen kopijom registracione kartice IRL-a i penzionim čekom.
6. Dana 02. oktobra 2013. godine, žalilac je dobila zahtev od PKVS da podnese prevod svog zahteva na engleskom jeziku shodno člana 25.8 aneksa zakona br. 04/I-033 o PKVS.
7. Dana 16. oktobra 2013. godine, žalilac je uložila žalbu na nalog PKVS, tvrdeći da je PKVS bila u obavezi da prvo odluči o zahtevu žalioaca za izuzeće od plaćanja troškova prevoda i sudskih troškova, pre zakazivanja i održavanja sudskog ročišta povodom osnovanosti njenog slučaja, shodno člana 387.1 i 468. stav 5. Zakona o parničnom postupku.
8. Dana 17. decembra 2013. godine, jedan sudija EULEX-a u PKVS-u odbio je zahtev žalioaca za pravnu pomoć. Žalilac tvrdi da obrazloženje za ovu odluku nije jasno, nije sadržalo činjenice koje su utvrđene ili bilo koje činjenice koje su smatrane važnim odlučujućim za ovakvu odluku.
9. Konkretno u ovom slučaju, plaćanje takse ili troškova prevoda nije postavljeno kao uslov presedan za pokretanje postupka pred PKVS i zahtev je u ovom slučaju rezultirao u odlaganju. Sam slučaj je nastavljen i čeka se odluka.

III. ŽALBE

10. Žalilac navodi kršenje evropske konvencije za ljudska prava i osnovne slobode (čitaj: Konvencija) i univerzalne deklaracije za ljudska prava (čitaj: Deklaracija):

- Član 6. Konvencije i član 10. Deklaracije: pravo na pravično suđenje, tačnije pravo na pristup sudu (visoke sudske takse i troškovi prevoda) i pravo na obrazloženu odluku (odluka da se ne dozvoli izuzeće od plaćanja sudskih taksi i troškova prevoda ne pruža nikakvo objašnjenje);
- Član 13. Konvencije i član 32. Deklaracije: nedostatak efikasnog pravnog leka (nije omogućeno pravo žalbe na gore navedenu odluku);
- Član 14. Konvencije i član 2. Deklaracije: pravo jednakog postupanja pred zakonom i zabrana diskriminacije (žalilac navodi diskriminaciju na osnovu etničke pripadnosti).

IV. RELEVANTAN PRIMENLJIV ZAKON

**ANEKS ZAKONA br. 04/L-033
POSEBNE KOMORE VRHOVNOG SUDA KOSOVA
U VEZI PITANJA VEZANIH ZA AGENCIJU ZA PRIVATIZACIJU**

**PRAVILNIK RADA POSEBNE KOMORE VRHOVNOG SUDA KOSOVA U VEZI
PITANJA VEZANIH ZA AGENCIJU ZA PRIVATIZACIJU**

**Član 25.
Podnošenje podnesaka**

.....

8. Podnesci i prateća dokumentacija se mogu podneti ili na albanskom ili na srpskom jeziku i treba da budu praćeni prevodom na engleski jezik. Troškove takvog prevoda snosi lice ili stranka koja podnosi takve podneske ili dokumente.

9. Fizičko lice može podneti zahtev za pomoć u prevodu podnesaka i pratećih dokumenata na engleski jezik predsedniku veća. Takav zahtev podnosi se sa podnescima a uključuje i izjavu stranke o finansijskim sredstvima i sve propratne dokaze koje stranka želi da predsedavajući sudija uzme u obzir.

10. Predsedavajući sudija može naložiti da se prevod podnesaka i pratećih dokumenata koji se zahtevaju u skladu sa stavom 8 ovog člana uradi na teret Posebne komore, gde on ili ona odluči/e da je to razumno uzevši u obzir finansijsku situaciju fizičkog lica. Ako predsednik veća odbije takav zahtev, on ili ona će o tome obavestiti fizičko lice odlukom u pisanom obliku i naložiće licu da obezbedi prevod na engleskom jeziku na teret tog lica u roku koji se odredi u odluci. Ako se traženi prevod ne obezbedi u predviđenom roku, Posebna komora će naložiti prevod dokumenata, a troškove će snositi lice.

11. Dana 29. marta 2014. godine, gore navedeni zakon je izmenjen i dopunjen kao što sledi:

**Zakon br. 04/L-246
O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA BR. 04/L-033
O POSEBNOJ KOMORI VRHOVNOG SUDA KOSOVA
ZA PITANJA KOJA SE ODOSE NA KOSOVSKU AGENCIJU ZA PRIVATIZACIJU**

Član 2.

1. Član 25. stav 8. Aneksa osnovnog Zakona preformuliše se i glasi:

8. Svi zahtevi i prateća dokumentacija se podnose na albanskom ili srpskom jeziku, dok će Posebna komora vrhovnog suda Kosova za pitanja u vezi Kosovske agencije za privatizaciju obezbediti, na njihov predlog i resurse, prevod istih na engleskom jeziku.

2. Član 25. Aneksa osnovnog zakona, stavovi 9. i 10. brišu se u potpunosti.

Član 67.

Troškovi

1. U svojoj odluci ili presudi na žalbu, apelaciono veće će doneti odluku povodom troškova, kako za postupak u prvom stepenu tako i za žalbeni. Odredbe članova 56. i 57. ovog aneksa će se primeniti *mutatis mutandis*

2. U svojoj odluci o troškovima apelaciono veće će odvojeno izračunati troškove za postupak u prvom stepenu i u žalbenom postupku.

V. Procena Komisije

12. Kao stvar materijalnog prava, Komisija je ovlašćena da primenjuje instrumente za ljudska prava koji su 29. oktobra 2009. godine definisani EULEX-ovim Konceptom Odgovornosti o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava. Od posebne važnosti za rad Komisije jesu Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i Međunarodna povelja o građanskim i političkim pravima koje određuju minimalne standarde za zaštitu ljudskih prava koje javne vlasti moraju da garantuju u svim demokratskim pravnim sistemima.
13. Pre razmatranja osnovanosti žalbe Komisija mora da odluči da li da prihvati žalbu, uzevši u obzir kriterijume prihvatljivosti kao što su formulisani u pravilu 29. Pravidnika o radu Komisije.
14. Shodno pravilu 25. stav 1. iz Pravidnika o radu, Komisija može da ispita žalbe koje se odnose na kršenja ljudskih prava od strane EULEX-a na Kosovu tokom sprovođenja svog izvršnog mandata unutar sektora pravosuđa, policije i carine.
15. Komisija konstatuje da se žaliočeva pritužba odnosi na njen pristup postupku pred posebnom komorom vrhovnog suda Kosova.
16. Komisija je u nekoliko navrata našla da prema pravilu 25. stav 1. na osnovu koncepta odgovornosti u OPLAN-u EULEX-a na Kosovu, u principu ne može da razmatra sudske postupke koji se vode pred sudovima na Kosovu. Nema nadležnost niti u pogledu administrativnih a ni sudskih aspekata rada kosovskih sudova. Činjenica da sudije EULEX-a sede na klupi bilo kog suda ne odstupa od činjenice da taj sud čini deo kosovskog pravosuđa (vidi, među mnogim drugim odlukama, E protiv EULEX-a, br. 2012-17, od 30. avgusta 2013. god.,

stav 23.; Fahri Rexhepi protiv EULEX-a, br. 2014-19, od 10. novembra 2014. god., § 12.; Gani Zeka protiv EULEX-a, br. 2013-15, od 04. februara 2014. god., stav 13.).

17. Prema tome, Komisija ne može, u principu kao takve da razmatra odluke sudija EULEX-a. Ipak, komisija je već konstatovala da bi u određenim okolnostima pravna nadležnost komisije mogla da obuhvati odluke i postupke sudskih organa kao takve, naročito gde verodostojne tvrdnje o kršenju ljudskih prava koja se pripisuju sudijama EULEX-a nisu u potpunosti bile rešene od strane nadležnih pravosudnih organa vlasti u žalbenom postupku (*Tomë Krasniqi protiv EULEX-a*, br. 2014-04, od 27. maja 2014. god., § 15).
18. Komisija podseća da je pravo na pristup sudu, naime pravo na pokretanje postupka pred sudom, u principu, garantovano članom 6. Konvencije (vidi, među mnogim drugim organima, ESLJP, Tolstoy Miloslavsky protiv UK, serije A, br. 323, presuda od 13. jula 1995. god., stav 59.; Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva, od 21. februara 1975. god., stav 34-36, Serije A br. 18.; Z. i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva [GC], br. 29392/95, stav 91-93, ESLJP 2001-V; i Kreuz protiv Poljske, br. 28249/95, stav 52, ESLJP 2001.). Pojedinaac ne može imati koristi od daljih garancija utvrđenih u stavu 1. člana 6., odnosno fer, javne i ekspeditivne sudske postupke ukoliko ti postupci nisu pre svega pokrenuti. I u građanskim pitanjima pojedinac teško može zamisliti vladavinu prava bez postojanja mogućnosti pristupa sudovima. Iako pravo na pristup sudu može biti predmet ograničenja u vidu zakonskih propisa, oni moraju nastaviti sa gonjenjem legitimnog cilja i mora postojati razuman odnos proporcionalnosti između njih i cilja koji teže da postignu (Tolstoy Miloslavsky protiv UK, serije A, br. 323, gore navedeno).
19. Obaveza plaćanja taksi civilnim sudovima ne može se smatrati kao ograničenje prava na pristup sudu što nije u skladu sa, samo po sebi, sa članom 6. § 1. Konvencije (vidi Stankov protiv Bugarske, br. 68490/01, stav 52, od 12. jula). To u velikoj meri zavisi od iznosa naknada procenjenih u smislu konkretnih okolnosti datog slučaja, uključujući i mogućnost žalioaca da iste plati, i faze postupka u kojoj je to ograničenje nametnuto a koje su od materijalnog značaja u određivanju da li je ili nije osoba uživala u svom pravu na pristup (vidi ESLJP, Kreuz protiv Poljske, gore navedeno, stav 60., ESLJP 2001-VI; Harrison McKee protiv Mađarske, br. 22840/07, stav 29, od 03. juna 2014. god.).
Komisija konstatuje da zahtev da se obezbedi prevod relevantnih dokumenata na engleskom jeziku može da čini ozbiljan teret za neke žalioce, kao što je dotični žalilac, koji je nezaposlen IRL i živi od skromne nadoknade. Ovo može da ošteti mogućnost žalioaca da traži i dobije olakšanje na koje bi inače imala pravo po zakonu. U ovom kontekstu je važno istaći da su odredbe zakona br. 04/I-033 izmenjene 29. marta 2014. godine kako bi uticale na zahteve člana 5. Kosovskog Ustava i član 13. Zakona o upotrebi jezika, gde u oba glasi da su i albanski i srpski jezik zvanični jezici na Kosovu, i koristiće se u svim kosovskim institucijama.

20. Komisija konstatuje da odluka koju je doneo sudija EULEX-a u PKVS ne okončava postupak. Konkretno u ovom slučaju, plaćanje takse ili troškova prevoda nije nametnuto kao uslov koji prethodi pokretanju postupka pred PKVS i zahtev u ovom konkretno slučaju imao je za ishod jedino odlaganje. Aktivnost suda nije zavisna od plaćanja ovih troškova. Prema tome, postupak za sâm slučaj je nastavljen i očekuje se odluka povodom osnovanosti žaliočevog predmeta. Iz toga sledi da odluka da se žalilac ne izuzme od plaćanja troškova za postupak ne krši njeno pravo na pristup sudu (vidi Urbanek protiv Austrije, br. 35123/05, stav 55-56, od 09. decembra 2010. god.).
21. Komisija dalje konstatuje da je pravni osnov za donošenje odluke o troškovima predviđen članom 12. Zakona o PKVS. Jedna takva odluka može biti doneta u korist okrivljenog koji onda neće biti u obavezi da snosi troškove. Ukoliko se žalilac smatra obaveznim da plati troškove, ona ipak još uvek ima pravo na pravni lek, naime, opciju podnošenja žalbe pred sudskim većem PKVS-a. Ukoliko žalioцу bude naređeno da plati te troškove i ukoliko je iscrpela ove proceduralne opcije, ona može da podnese novu žalbu pred Komisijom ukoliko smatra da su njena prava povređena i da su svi relevantni pravni zahtevi ispunjeni da komisija ponovo preuzme slučaj. Onda bi sudsko veće odlučilo o konačnim troškovima postupka shodno člana 67. Zakona.
22. Pod ovim okolnostima žalba pred Komisijom je preuranjena.

IZ TIH RAZLOGA,

Komisija, jednoglasno,

PROGLAŠAVA ŽALBU NEPRIHVATLJIVOM.

John J. RYAN
Viši pravni službenik

Magda MIERZEWSKA
Predsedavajući član Komisije